

DEJSTVA O PAO

Policiklični aromatski ogljikovodiki (PAO) so uvrščeni v skupino 1 rakotvornih snovi po IARC*, kar pomeni, da se štejejo za nedvomne povzročitelje raka pri ljudeh. PAO lahko zaužijemo, vdihnemo, v nekaterih primerih pa lahko pridejo v telo skozi kožo. Telo lahko majhne količine PAO pretvori v razgradne produkte, ki telo zapustijo z urinom in blatom. Dolgotrajna izpostavljenost lahko povzroči pljučnega ali kožnega raka.

Kdo je ogrožen?

Delavci v gospodarskih panogah ali dejavnostih, v katerih se uporablja ali proizvaja premog ali uporabljajo ali proizvajajo izdelki iz premoga, so najbolj ogroženi zaradi izpostavljenosti PAO. To so asfalterji, delavci v proizvodnji plina iz črnega premoga, ribiči (katran iz črnega premoga na mrežah), delavci v proizvodnji grafitnih elektrod, mehaniki (avtomobilski in dizelski motorji, cestni delavci (tlakovanje) in delavci v proizvodnji pnevmatik in gumarski industriji. Ljudje so običajno izpostavljeni zmesem PAO, na primer pri vdihavanju zraka, onesnaženega z izpušnimi plini motornih vozil, cigaretnim dimom in hlapi z asfaltiranih cest.

Več o snovi

PAO so skupina kemikalij, ki so naravno v premogu, surovi nafti in bencinu. Nastajajo tudi ob izgorevanju premoga, nafte, plina, lesa, odpadkov in tobaka. PAO iz teh virov lahko tvorijo majhne delce v zraku ali se vežejo nanje. Nastajajo tudi v mesu in drugi hrani pri kuhanju pri visokih temperaturah. Cigaretni dim vsebuje številne PAO.

Kako simptomi vplivajo na nas?

Akutna strupenost PAO je majhna. Akutne učinke, pripisane izpostavljenosti PAO, verjetno povzročajo druge snovi. Dolgotrajna poklicna izpostavljenost PAO lahko vpliva na več organskih sistemov. Lahko vpliva na dihala (zmanjšano delovanje pljuč, bolečine v prsih, draženje dihalnih poti in pljučni rak), prebavila (vključno z nekaterimi vrstami raka), kožo (opekline in bradavice na soncu izpostavljenih delih, ki napredujejo v raka) in oči (draženje) ter lahko povzroči druge oblike raka, kot sta levkemija in rak sečnega mehurja.

Čas med izpostavljenostjo in nastankom raka, povezanega s PAO, je od 5 do 20 let, odvisno od vrste raka.

Kaj lahko storimo?

Opravljam ustrezne meritve izpostavljenosti, da vemo, kdaj je treba ukrepati. Obveščamo delavce o tveganjih in preventivnih ukrepih. Preverimo, ali delavci poročajo o prvih simptomih.

Najboljša rešitev je obvladovanje izpostavljenosti s prenehanjem uporabe ali nadomestitvijo. Ker PAO nastajajo pri izgorevanju, jih je težko prenehati uporabljati ali nadomestiti oziroma preprečiti ali zmanjšati izpostavljenost delavcev. Zato je nujno, da se vir zapre in/ali namestijo prezračevalni sistemi ter tako zmanjša izpostavljenost. Zagotovimo, da se uporablja ustrezna osebna varovalna oprema.

Viri: CDC, IARC